

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	QUÍMICA	Código	730G04005	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Enxeñaría Industrial 2Química Analítica			
Coordinación	Fernandez Solis, Jose Maria	Correo electrónico	jose.maria.fsolis@udc.es	
Profesorado	Fernandez Solis, Jose Maria Gonzalez Soto, Elena Rodriguez Guerreiro, Maria Jesus	Correo electrónico	jose.maria.fsolis@udc.es elena.gsoto@udc.es maria.guerreiro@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Materia de formación básica de primeiro curso, na que se imparten os fundamentos da química xeral, inorgánica, orgánica e aplicada á enxeñaría			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Capacidade para comprender e aplicar os principios de coñecementos básicos da química xeral, química orgánica e inorgánica e as súas aplicacións na enxeñaría.	A4		
Resolver problemas de forma efectiva.		B2 B6	
Aprender a aprender.		B5	
Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.		B1	
Traballar de forma colaboradora.		B4	
Capacidade para encontrar e manexar a información.		B1	
Capacidade de comunicación oral e escrita.		B5	
Positivos fronte a problemas.		B3	C3
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.		B7	C4
Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.		B5	C1
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común			C2 C3
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida			C5 C6

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1.- Conceptos básicos de Química Xeral:	Principios fundamentais de Química. Átomo: modelo mecanocuántico. Táboa periódica e propiedades periódicas. Ligazón química: tipos de ligazón.

Tema 2.- Termoquímica:	Introducción: primeiro principio da termodinámica. Calores de reacción, entalpía. Termoquímica: ley de Hess. Calorimetría. Segundo principio da termodinámica: entropía. Terceiro principio da termodinámica: espontaneidade da reacción.
Tema 3.- Cinética Química:	Velocidade de reacción. Ecuación de velocidade. Determinación de velocidades. Orde de reacción. Teorías das colisiones e do estado de transición. Enerxía de activación. Mecanismos de reacción. Catálisis: catalizadores.
Tema 4.- Equilibrio Químico en fase gasosa:	Natureza do equilibrio químico. Constante de equilibrio: aplicacións. Equilibrios heteroxéneos. Factores que afectan o equilibrio: principio de Le Chatelier. Relación entre constantes de equilibrio. Efecto da temperatura sobre a constante de equilibrio.
Tema 5.- Equilibrio acido-base:	Definicións acido-base. Disociación da auga. Concepto de pH: determinación. Disociación de ácidos e bases. Propiedades acido-base das sales. Reaccións acido-base. Disolucións amortiguadoras. Valoracións acido-base: indicadores.
Tema 6.- Equilibrios de oxidación-reducción (redox):	Métodos de axuste de ecuacións redox. Fundamentos electroquímicos: pilas galvánicas. Enerxía libre e voltaxe da pila. Ecuación de Nernst. Volumetrías redox.
Tema 7.- Aplicacións da electroquímica:	Pilas comerciais primarias e acumuladores. Pilas de combustible. Celdas electrolíticas. Aplicacións industriais da electrolisis: electrodeposición. Corrosión metálica.
Tema 8.- Principios de Análise instrumental:	Química analítica: concepto e división. Clasificación dos métodos de análise cuantitativa. Métodos instrumentais de análise: clasificación. Parámetros de validación dun método analítico. Avaliación de resultados.
Tema 9.- Principios de Química Orgánica:	Nomenclatura. Grupos funcionais. Series homólogas. Isomería. Determinación de estruturas moleculares.
Tema 10.- Hidrocarburos saturados, insaturados e aromáticos:	Clasificación. Hidrocarburos saturados: nomenclatura, fontes, sínteses e propiedades. Alquenos e alquinos: estrutura, nomenclatura, síntese e propiedades. Compuestos aromáticos: estrutura, nomenclatura, obtención e propiedades. Benceno.
Tema 11.- Outros compostos orgánicos:	Compuestos de grupos funcionais con ligazón sinxela: haloxenuros de alquilo, alcois, fenoles, éteres e aminas. Compuestos de grupos funcionais con ligazóns múltiples: compostos carbonilo, ácidos carboxílicos e os seus derivados.
Tema 12.- Bases da Química Industrial. Balances de materia:	Materias primas que utiliza a industria química. A enerxía na industria química. Os procesos químicos: exemplos. Diagramas de fluxo. Os produtos químicos. Consideracións ecolóxicas e medioambientais.
Tema 13.- Química Orgánica aplicada á enxeñaría:	Carbón. Petróleo. Gas natural. Biomasa. Polímeros naturais e sintéticos.
Tema 14.- Química Inorgánica aplicada á enxeñaría:	Metalurxia. Semicondutores. Materiais de construción. Síntese industrial dun composto inorgánico (industria do cloruro de sodio).

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Prácticas de laboratorio	A4 B3 C2 C5	10	10	20
Proba obxectiva	A4 B1 B2 B5	8	12	20
Sesión maxistral	A4 C3 C4 C6	30	15	45
Solución de problemas	A4 B2 B4 B5	15	24	39
Traballos tutelados	A4 B6 B7 C1	5	20	25
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Lectura comprensiva da práctica. Realizar o traballo experimental. Expor e resolver os cálculos numéricos asociados así como as cuestións que se expoñan. Examinar e valorar os resultados. Redactar e presentar o informe final das prácticas.
Proba obxectiva	Proba escrita dividida en dúas partes (teórica e de problemas) utilizada para a avaliación da aprendizaxe do estudante.
Sesión maxistral	Ten unha función expositiva complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar o aprendizaxe. O alumno toma apuntamentos, expón dúbidas e cuestións.
Solución de problemas	Metodoloxía levada a cabo en grupo mediano (20 alumnos) ou en grupo pequeno (10 alumnos): presentación e resolución de boletíns de problemas numéricos e de boletíns de exercicios de teoría. O estudante, de forma individual ou en grupo reducido, expón dúbidas e /ou cuestións, participando de forma activa na aula.
Traballos tutelados	Trátase da realización, en grupos de alumnos, de estudos dirixidos que, cada grupo, debe expor na aula e entregar ao profesor para a súa corrección.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio Traballos tutelados Solución de problemas	<p>Na atención personalizada trátase de emendar posibles deficiencias na formación química previa do estudante e de resolver dúbidas e cuestións puntuais que, normalmente, impídenlle o seguimento xeral da materia.</p> <p>Realízase un seguimento do traballo do estudante no laboratorio, tomárase en consideración as súas suxestións e prestaráselle axuda para aclarar as dúbidas.</p> <p>Nas sesións de solución de problemas e de seminario en grupo pequeno prestaráselles axuda para aclarar conceptos e resolver posibles dúbidas.</p> <p>Na elaboración dos traballos tutelados facilitaráselles a asistencia que precisen para a súa preparación e exposición.</p>

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A4 B3 C2 C5	Realización, participación activa en cada unha das prácticas e entrega do informe final correspondente. Valórase o interese e actitude do estudante.	10
Traballos tutelados	A4 B6 B7 C1	Elaboración e presentación en grupo dun traballo tutelado ou dirixido. Valórase, ademais da presentación, o traballo realizado polos estudantes en formato Word e as transparencias elaboradas para a súa exposición na aula en formato PowerPoint.	10
Solución de problemas	A4 B2 B4 B5	Resolución de boletíns de problemas numéricos, incluíndo así mesmo a resolución de boletíns de exercicios de teoría en sesións específicas. Valórase a asistencia do estudante, a súa participación activa na aula, o seu interese e actitude.	10
Proba obxectiva	A4 B1 B2 B5	A metade do cuadrimestre realízase un exame parcial eliminatorio da materia impartida ata ese momento (teoría e problemas). Ao final do cuadrimestre realízase un exame da segunda parte da materia para os alumnos que superasen o parcial e un exame final de toda a materia para os alumnos que non aprobasen o devandito parcial.	70

Observacións avaliación

Este apartado indica o que se puntúa en cada metodoloxía. A proba obxectiva describe como é o exame e a puntuación de cada unha das partes de teoría e de problemas. A nota mínima en cada parte do exame (parcial de teoría ou problemas, final de teoría ou problemas) para que se poidan ter en conta as puntuacións das prácticas de laboratorio, solución de problemas e traballos tutelados ha de ser de 3,0 sobre 7,0. Para obter aprobado na asignatura hase de cumprir que a suma das notas da proba obxectiva, prácticas de laboratorio, solución de problemas e traballos tutelados sexa polo menos 5,0.

Ningún dos temas teóricos nin dos problemas propostos no exame parcial poderán deixarse en branco, debendo ser recuperados no exame final con independencia da nota obtida.

Os traballos tutelados, a realizar en grupos de 5 alumnos, constituirán un resumo do tema proposto polo profesor, cunha extensión da orde de 5-6 páxinas en formato Word. Para a súa presentación na aula, elaborárase previamente de 8 a 10 transparencias en formato PowerPoint. Os participantes en cada traballo deben pertencer ao mesmo grupo pequeno ou mediano da clase.

Todos os grupos que presenten traballo tutelado nunha determinada sesión, deberán estar presentes na aula desde o principio ata o final da mesma.

Para poder ser cualificado, o estudante realizará todas as prácticas de laboratorio e participará na elaboración e exposición do traballo tutelado. Ambas as metodoloxías teñen un carácter obrigatorio.

O estudante que faltase a algunha práctica de laboratorio ou que non superase o exame de recuperación da práctica, en caso de repetir a materia debe volver realizar todas de novo.

Teranse en conta, na medida do posible, as circunstancias dos alumnos repetidores.

Os alumnos con matrícula a tempo parcial terán que realizar as actividades ou metodoloxías obrigatorias (prácticas de laboratorio e traballos tutelados), neste caso, ficarán exentos do 80% da asistencia ás clases presenciais. Nembargantes, recomendáselles que fagan tamén a actividade solución de problemas, neste caso ficarían exentos do 70% da asistencia ás clases presenciais.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - BERMEJO, F.; PAZ, M.; BERMEJO, A.; PAZ, A. (1996). 1000 Problemas Resueltos de Química General y sus Fundamentos Teóricos. Madrid Paraninfo, S. A. - PÉREZ, J.; SECO, H. M. (2006). Experimentos de Química. Aplicaciones a la vida cotidiana. Badajoz. Filarias - RECLAITIS, G. V. (1991). Balances de materia y energía. México. McGraw-Hill/Interamericana - CHANG, R. (2010). Química. México McGraw-Hill- Interamericana - PAZ, M.; CASTRO, F.; MIRÓ, J. (1995). Química I. Madrid. E. T. S. I. I.; U. N. E. D. - SKOOG, D. A.; HOLLER, F. J.; NIEMAN, T. A. (2000). Principios de Análisis Instrumental. Madrid. McGraw-Hill/Interamericana de España, S. A. U. - SKOOG, D. A.; WEST, D. M.; HOLLER, F. J., CROUCH, S. R. (2001). Química Analítica. México. McGraw-Hill/Interamericana - MORRISON, R. T.; BOYD, R. N. (1990). Química Orgánica. Addi-Wesley Iberoamericana E. U. A. - CABILDO, M. P. (1999). Química Orgánica. Madrid. U. N. E. D. - VIAN, A. (1999). Introducción a la Química Industrial. Barcelona. Reverté, S. A. - PETER, K.; VOLLHARDT, C.; SCHORE, N. E. (2000). Química Orgánica. Estructura y función. Barcelona. Omega. - PRIMO, E. (1994). Química Orgánica Básica y Aplicada. Barcelona. Reverté, S.A - QUIÑOÁ, E.; RIGUERA, R. (2004). Cuestiones y Ejercicios de Química Orgánica. Madrid. McGraw-Hill/Interamericana de España, S. A. U. - LINSTROMBERG, W. W. (1979). Química Orgánica. Barcelona. Reverté, S.A. - PETRUCCI, R. H.; HERRING, F. G.; MADURA, J. D.; BISSONNETTE, C. (2011). Química General. Principios y Aplicaciones Modernas . Madrid. Pearson Educación, S. A.
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - FERNÁNDEZ, J. M.; PÉREZ, J.; SECO, H. M. (2012). Estadística Sencilla para Estudiantes de Ciencias. Madrid. Síntesis, S. A. - SKOOG, D. A.; WEST, D. M.; HOLLER, F. J., CROUCH, S. R. (2005). Fundamentos de Química Analítica. Madrid. Thomson - ROSENBERG, J.; EPSTEIN, L.; KRIEGER, P. (2014). Química. México. McGraw-Hill Education - WILLIS, C. J. (1993). Resolución de Problemas de Química General. Barcelona. Reverté, S. A. - SECO, H. M.; PÉREZ, J.; FERNÁNDEZ, J. M. (2010). Química de la Vida en Ejercicios Resueltos. Badajoz. Filarias - RUSSELL, J. B.; LARENA, A. (1994). Química. Madrid. McGraw-Hill - LÓPEZ, J. A. (2000). Problemas de Química General. Cuestiones y Ejercicios. Madrid. Pearson Educación-Prentice Hall - http://clhorella.cdf.udc.es (2003). . - GONZALEZ, J. A. (1984). Teoría y Práctica de la Lucha contra la Corrosión. Madrid. C. S. I. C. (C. E. N. I. M.) - COTTON, F. A.; WILKINSON, G. (1991). Química Inorgánica Básica. México. Limusa - BERMEJO, F.; BERMEJO, P.; BERMEJO, A. (1991). Química Analítica General, Cuantitativa e Instrumental. Madrid. Paraninfo, S. A. - BONNER, W. A.; CASTRO, A. J. (1981). Química Orgánica Básica. Alhambra Universidad - VEGA, J. C. (2000). Química Orgánica para estudiantes de Ingeniería. México. Alfaomega. - SOLOMON, T. W. G. (1999). Fundamentos de Química Orgánica. México. Limusa Noriega - WITTCOFF, H. A.; REUBEN, B. G. (1997). Productos Químicos orgánicos industriales. México. Limusa - VALE, J.; FERNÁNDEZ, C.; PIÑERO, M.; ALCALDE, M.; VILLEGAS, R.; VÍLCHES, L.; NAVARRETE, B.; GARCÍA, (2004). Problemas Resueltos de Química para Ingeniería. Madrid. Thomson - OROZCO, C.; GONZÁLEZ, M. N.; PÉREZ, A. (2011). Problemas Resueltos de Química Aplicada. Madrid. Paraninfo, S. A. <p>
</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

CÁLCULO/730G03001

EXPRESION GRAFICA/730G03002

FÍSICA I/730G03003

INFORMÁTICA/730G03004

ÁLXEBRA/730G03006

Materias que continúan o temario

CIENCIA DOS MATERIAIS/730G03007

TERMODINÁMICA/730G03014

ENXEÑARÍA MEDIOAMBIENTAL/730G03017

ENXEÑARÍA DOS MATERIAIS/730G03030

Observacións

Dado que se trata dunha materia que se imparte no primeiro cuadrimestre do primeiro curso da carreira, é imprescindible que o estudante manexe con soltura conceptos e coñecementos básicos de Matemáticas, Física e Química do bacharelato. Previamente a cursar a materia considérase de gran importancia coñecer a nomenclatura química (é dicir, nomear e formular os elementos químicos, compostos inorgánicos e orgánicos máis comúns.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías